MATERIAŁY

VIII MIĘDZYNARODOWEJ NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI

«NAUKOWA MYŚL INFORMACYJNEJ POWIEKI – 2012»

07-15 marca 2012 roku

Volume 20
Psychologia i socjologia

Przemyśl
Nauka i studia
2012

Wydawca: Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Redaktor naczelna: Prof. dr hab. Sławomir Górniak.

Zespół redakcyjny: dr hab.Jerzy Ciborowski (redaktor prowadzący), mgr inż. Piotr Jędrzejczyk, mgr inż Zofia Przybylski, mgr inż Dorota Michałowska, mgr inż Elżbieta Zawadzki, Andrzej Smoluk, Mieczysiaw Luty, mgr inż Andrzej Leśniak, Katarzyna Szuszkiewicz.
Redakcja techniczna: Irena Olszewska, Grażyna Klamut.
Dział spredaży: Zbigniew Targalski

Adres wydawcy i redacji:
37-700 Przemyśl , ul. Łukasińskiego 7
tel (0-16) 678 33 19
e-mail: praha@rusnauka.com

Druk i oprawa:
Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Cena 54,90 zł (w tym VAT 22%)

Materiały VIII Międzynarodowej naukowi-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki - 2012» Volume 20. Psychologia i socjologia.: Przemyśl. Nauka i studia -64 str.

W zbiorze ztrzymają się materiały VIII Międzynarodowej naukowi-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki - 2012». 07-15 marca 2012 roku po sekcjach: Psychologia i socjologia.

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Żadna część ani całość tej publicacji nie może być bez zgody Wydawcy – Wydawnictwa Sp. z o.o. «Nauka i studia» – reprodukowana, Użyta do innej publikacji.

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektyw autorów, 2012
© Nauka i studia, 2012

PSYCHOLOGIA PRACY

К.психол.н. Болотнікова І.В.
Інститут психології ім.Г.С.Костюка НАПН України

РОЗВИТОК І ТРЕНУВАННЯ РОЗУМОВИХ ФУНКЦІЙ ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з ефективних методів розвитку мислення є постійне тренування розумових функцій, адже для підтримки високого розумового рівня необхідні регулярні вправи. Новітні дослідження в галузі когнітивістики підтверджують, що стимуляція важливих центрів мозку не тільки в значній мірі уповільнює зниження з віком розумових здібностей, а й допомагає покращити роботу клітин мозку. При цьому важливо розуміти, що різноманітні здібності мозку не конкурують між собою, а, скоріше, допомагають одна одній.

Проблема застосування різних видів *тренінгу* для найрізноманітніших змін широко обговорюється в сучасній психологічній літературі. Провідними в сучасній концепції тренінгу є поняття психологічного впливу та особистісних змін. Ключова ідея будь-якої тренінгової роботи – намагання сприяти розвиткові особистості шляхом зняття обмежень, комплексів. Це ідея зміни, трансформаціії людського Я у світі, що змінюється. Отже, розгляд поняття *тренінг* виявляється тісно повязаним з аналізом проблеми психічного розвитку, змін і, ширше, з детермінацією психічного. Фахівці визначають специфічні риси тренінгу, які дозволяють виділити його серед інших методів практичної психології. Це спрямованість на психологічну допомогу учасникам групи у саморозвитку, при цьому вона походить не стільки від ведучого, скільки від інших учасників. Отже, інтелектуальний тренінг є одним з видів тренінгу, що чинить вплив на розвиток інтелекту. Основними параметрами інтелектуального тренінгу є: проблемність, надпредметність, процесуальність, інтелектуальна потенційність,безоцінковість, децентрованість, груповий характер середовища.

Більшість тренінгових програм присвячено розвиткові креативності, або творчого мислення. Засобами забезпечення, тобто створення і утримання проектних характеристик в реальному тренінговому процесі є багатофункціональні проблемні ситуації та сконструйовані на їх базі психотехнічні процедури. Вони ґрунтуються на зміні звичайних систем зв'язків і відношень, зокрема, часових, просторових і смислових. Наприклад, людині пропонують мислено скоротити інтервал часу між народженням і смертю (до одного дня), здійснити подорож у далеке минуле або майбутнє, тощо. «Просторовий» тренінг ґрунтується на поєднанні в просторі об'єктів, які звичайно не співпадають, причому досить далеких (наприклад, автомобіль і слон), або відповідному розєднанні звичайно поєднанних об'єктів (ри-

ба і вода). Йдеться, отже, про нестандартне, творче мислення, звільнене від стереотипів, що розкриває інтелектуальний потенціал людини.

Інтелектуальні вправи. Існує велика кількість вправ на розвиток різних особливостей мислення та уяви. Ось декілька прикладів.

- Вправа на розвиток логічності мислення.»Поняття по порядку».Потрібно розташувати наведені нижче поняття по порядку, тобто від більш приватних до більш загальних таким чином, щоб в утворилася ланцюжку кожне наступне ланка відносилося до попереднього як рід до виду. Наприклад, якщо дані наступні поняття: «пудель», «тварина», «собака», «домашня тварина», то їх слід розмістити те: «пудель – собака – домашня тварина – тварина».

  1.Храм, давньогрецький храм, будова, Парфенон, ритуальна споруда.
  2.Яблуня, рослина, дерево, плодове дерево, квіткові рослини.
  3.Число, дріб, натуральна дріб, неправильна дріб.
  4.Грунт, чорнозем України, природне утворення, чорнозем.
  5.Приголосна буква, знак абетки, літера «Д», буква.

- Вправа на розвиток *гнучкості мислення.* Протягом двох хвилин придумати нестандартне використання для 10 звичних предметів. Наприклад, молоток можна використовувати як прес-папьє і т.ін.
- Вправа на розвиток швидкості мислення. Придумати в обмежений відрізок часу антоніми до різних понять.
- Вправа на розвиток уяви «Групова картина». Всі учасники сідають у коло. Один з них тримає в руках чистий аркуш паперу і намагається уявити собі намальовану картину. Він починає детально її описувати, а всі інші намагаються «побачити» на аркуші те, про що він говорить. Потім лист передається наступному учаснику, і він продовжує створення уявної картини, доповнюючи вже «написане» новими деталями. Лист передається далі. Ведучий повинен попередити учасників, що це повинна бути саме картина, а не розвивається сюжет. Опис ж повинні бути достатньо докладними для того, щоб можна було однозначно встановити по них просторове взаєморозташування деталей. Закінчення роботи оголошується учасником, який вважає, що картина вже занадто перевантажена деталями

Інтелектуально-творчі ігри також мають багаті можливості для розвитку мислення, творчих та винахідницьких здатностей. Основна мета таких ігор – розвиток здатності до постановки і творчого розвязання винахідницьких задач і, ширше, розвиток інтелекту. Цей результат, якщо він досягнутий, і є прямим продуктом ігрового процесу. Щодо нових задумів, інколи досить оригінальних і цікавих, то вони в даному випадку – непрямий продукт ігрової діяльності. Особливостями інтелектуально-творчої гри і водночас її відмінностями від інших рольових ігор є такі риси:

- основною метою є розвиток інтелектуально-творчого потенціалу;
- відсутність жодних елементів змагання;

- відображення в грі одночасно ігрової та навчальної діяльності, відсутність їх протиставлення;
- гнучка зміна ролей;
- наявність елементів емпатії.

Позитивними рисами розумових тренінгів у наведеній ігровій формі є зручність та довільність їх використання, а також те, що вони уявляють собою розумову працю і розвагу водночас.

Sahakian A.K.
The doctor of sociological sciences, the head chief of «Theories and histories of sociology» faculty at the Yerevan State University

THE SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF LABOUR MIGRATION ON THE POST SOVIET SPACE

Processes of globalization have changed the modern world, having transformed it in a planet of migrants. Process of manufacture actively occurring all over the world is accompanied by labour internationalization, thus labour migration has turned to the major factor of social and economic development. By estimations of the International Labour Organization (ILO), on boundary of XX-XXI centuries it was 86 million labour migrants in the world. If we add to this summery army of illegal labour migrants, most likely the figure needs to be doubled.

Labour migration has appreciable scales and on the post Soviet space. By conservative estimations, it involves 7-8,5 million person. In the USSR all of attempt to provide even time migration of labour from republics is a lot of labour in republics with deficiency of a labour by means of administrative levers completely have failed. But what did not manage to be reached by means of command-management system, market attitudes have helped to embody.

Influence of processes of labour migration leaves far beyond demography and economy. As O.D.Komarova and V.A.Tishkov fairly mark, « population shift, both internal, and external, abroad is one of the major indicators of the ethnopolitical and sociopolitical processes occuring in a society and the state. Character of migratory streams can testify to a degree of an openness and democratic character of a society, a level of its urbanization, efficiency of economy and an infrastructure, regional disproportions of development, a condition of interethnic attitudes, ethnic conflicts that are becoming ripe or already obvious».

The beginning of social and economic growth in Russia has provoked departure earnings in our country of a plenty of labour migrants – representatives of the title population of the central Asia, first of all, Tadjiks, Uzbeks and Kirghiz. «Portrait» of the migrant from region has cardinally changed. The change process has introduced

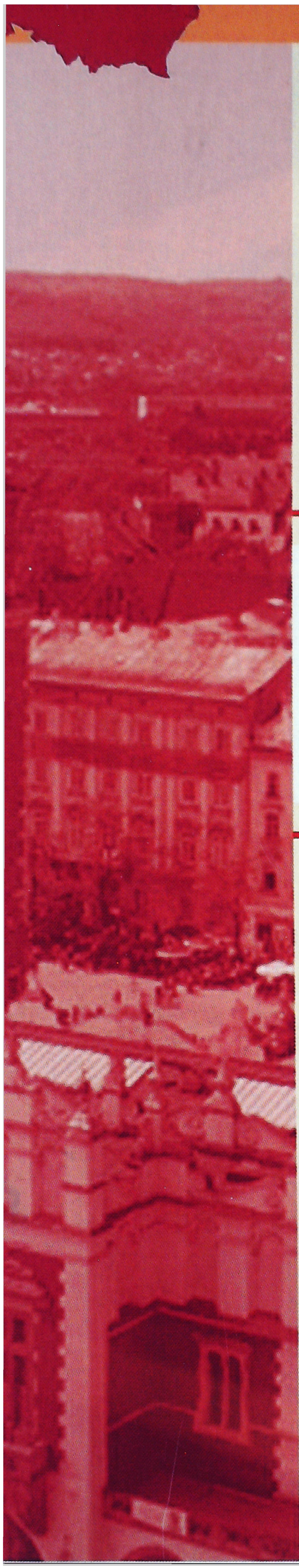

MATERIAŁY VIII MIĘDZYNARODOWEJ NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI

NAUKOWA MYŚL INFORMACYJNEJ POWIEKI – 2012

07-15 marca 2012 roku

Volume 20
Psychologia i socjologia

Przemyśl
Nauka i studia
2012